

Kritiskt textarbete i digitaliserade klassrum

Lisa Molin

*Institutionen för Tillämpad IT, Göteborgs universitet
Center för Skolutveckling, Göteborgs stad*

Upplägg:

1. En samhällelig förändring och ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt
2. Ett kritiskt språk- och kunskapsperspektiv (critical literacy)
3. Dekonstruktion av text
4. Design/omdesign av text

*1. En samhällelig förändring
och ett kritiskt och ansvarsfullt
förhållningssätt*

(Digitala) literacypraktiker

- Verksamheter som innefattar skriftspråkande i olika situationer och där olika typer av redskap är involverade
- En modern demokrati – Alla kan delta i olika literacypraktiker

(tex Bagga-Gupta mfl, 2010)

Makt

och språk

Digital kompetens - fyra aspekter

1. Förstå digitaliseringens påverkan på samhället

2. Kunna använda och förstå digitala verktyg och medier

3. Ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt

4. Kunna lösa problem och omsätta idéer i handling

Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå, Skolverket (2017)

”Ett kritiskt och
ansvarsfullt
förhållningssätt”

A black and white photograph of a young boy with short hair, shown in profile from the chest up. He has his mouth wide open as if shouting or singing. He is positioned in front of a professional studio microphone mounted on a boom arm. A circular pop filter is placed between the boy and the microphone. The background is a plain, light-colored wall.

KRITIK

AGENTSKAP

Kritik och agentskap i praktiken

Hur kan osanning i digitala texter avslöjas eller misstänkas?

-men också bemötas?

Hur kan subjektiva perspektiv i digitala texter dekonstrueras?

-men också utmanas och förändras?

Syfte:

Få fler röster att höras i samhället

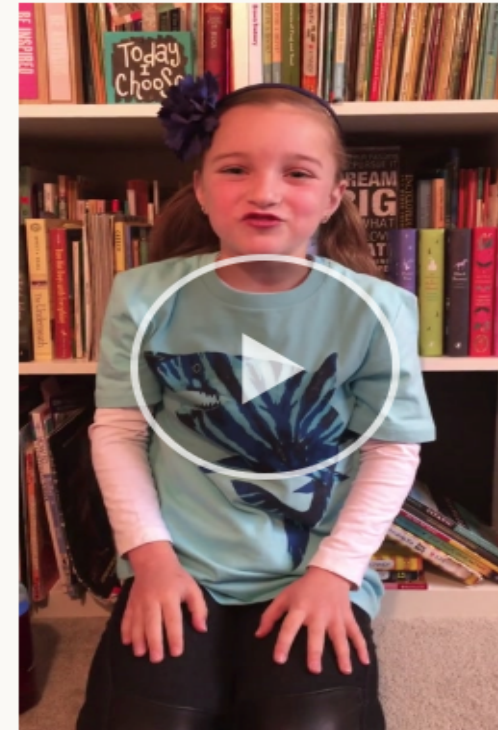
Få eleverna att förstå den viktiga länken mellan kritik och agentskap

Att just deras röster är viktiga för att förändra existerande perspektiv

Ge verktyg för att hantera komplexa literacypraktiker

- Ta ställning till olika perspektiv och avgöra hur dessa står i relation till egna ställningstaganden och slutsatser (tex Newell et al, 2011)

#LoveEachOther

[@thelivbits](https://www.instagram.com/thelivbits)

(CC) BY-NC-ND

The Five Resources Model, Hinrichsen & Coombs (2014)

Kritiskt textarbete i ett digitaliserat klassrum:

- Förtrogenhet med hur digitala texter ska avkodas
- Förstå hur man skapar mening av digitala texter och literacypraktiker
- Förhålla sig kritisk till texter och budskap
- Veta hur digitala literacypraktiker kan användas för utmana och förändra
- Förstå min egen roll i sådana praktiker
- SYFTE: Bryta maktstrukturer och bidra till nya perspektiv

Demokrati = kritik och agentskap

3. Ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt

1. Förstå digitaliseringens påverkan på samhället

2. Kunna använda och förstå digitala verktyg och medier

4. Kunna lösa problem och omsätta idéer i handling

2. Ett kritiskt språk- och kunskapsperspektiv - Critical literacy

Critical literacy

Frankfurtskolan – Kritisk teori

Freire (1970) – Kritisk pedagogik/Pedagogik för de förtryckta

Tar frågor om makt, social rättvisa och likvärdighet på allvar

Ställer frågan: Vems röst hörs? Vems röst hörs inte? Hur kan sådana förhållanden förändras?

Centralt:

- Texter aldrig neutrala eller naturliga – **positionerar** alltid perspektiv på makt, kön, etnicitet osv
- Alla texter är **konstruerade** och kan därmed **dekonstrueras**/plockas isär och analyseras
- **Skapa/omskapa texter** – handling för att förändra normer och maktrelationer
- (tex Janks, 2010; Freebody & Luke, 2010)

”The project remains understanding the relationship between texts, meaning-making and power to undertake transformative social action that contributes to the achievement of a more equitable social order”

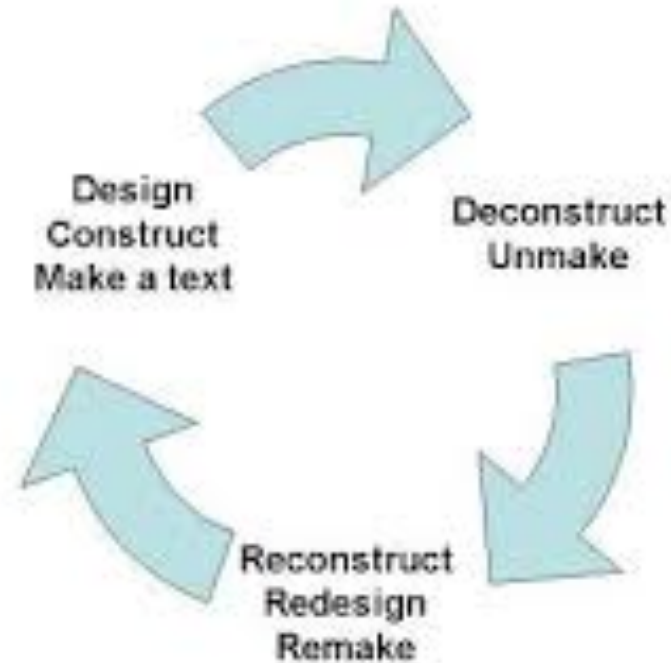
(Janks & Vasquez, 2011, p. 1)

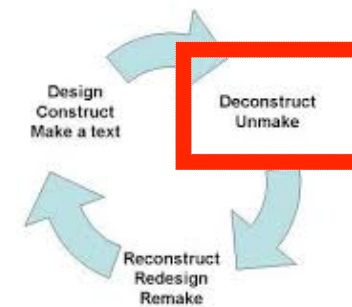

The Redesign Cycle (Janks, 2010)

- Makt
- Tillgång
- Mångfald
- Design/omdesign

*The Interdependent Model of
Critical Literacy Education*

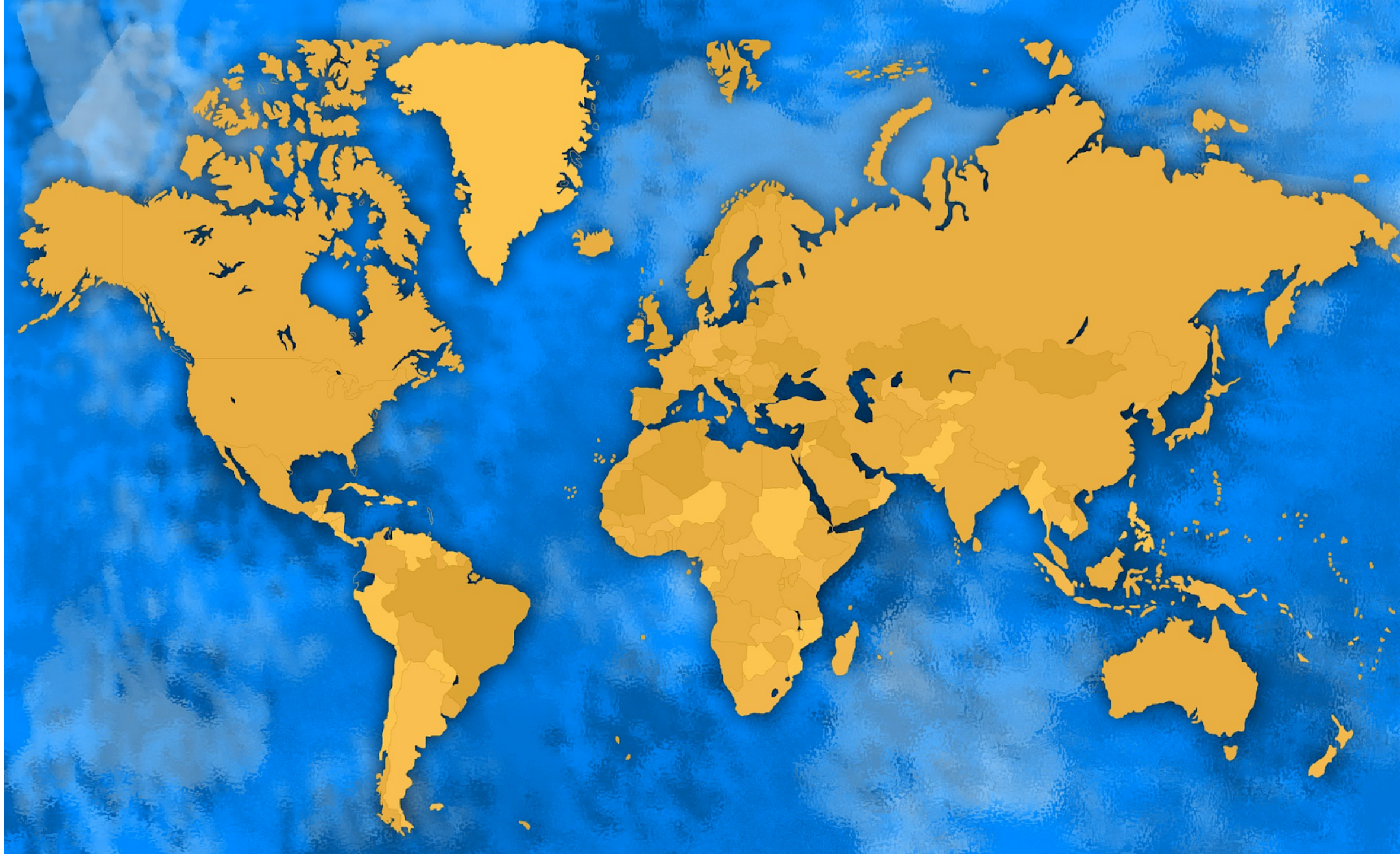

3. Dekonstruktion av text – ett sätt att urskilja positionering och perspektiv på makt

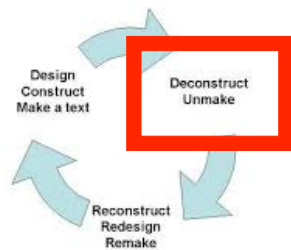
*The Blind Men &
the Elephant*

Upside Down World Map

Dekonstruktion av positionering i nya publiceringsformer

Nya publiceringsformer – *Deltagargenererade medier*

Mash-ups

Sociala medier:

Bloggar/vloggar

Facebook/Twitter/Bilddelningssajter,
tex Instagram/Snapshat osv

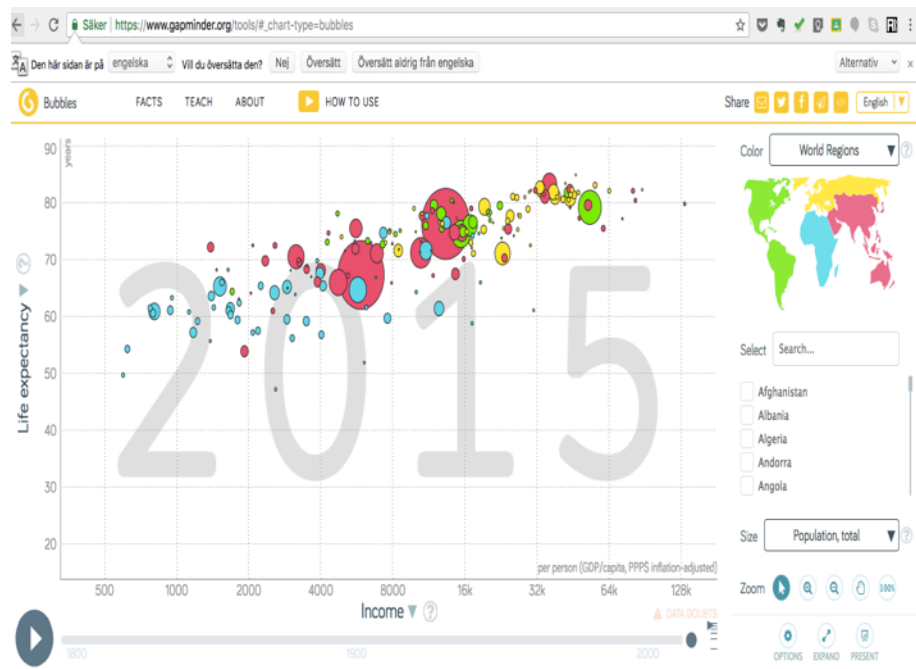
Videodelningstjänster, tex YouTube

Filmade föreläsningar och dyl.

Tex Jenkins, 2008

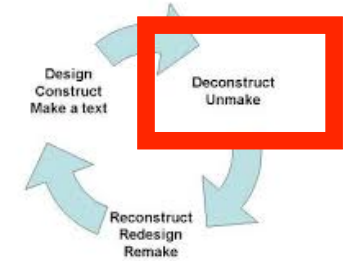
Mash-ups

The screenshot shows the Swedish Wikipedia page for "Göteborgs konstmuseum". The page title is "Göteborgs konstmuseum" with a coordinate of 57°41'47.0"N 11°58'50.2"Ö. The main text describes it as Sweden's largest museum for Nordic 18th and 19th-century art. A table of contents is visible on the right side of the page.

Information	
Typ av museum	konstmuseum
Plats	Götaplatsen i Göteborg
Etablerat	1923
Besökare per år	202 880 (2017) ^[1]
Museichef	(vakant)
	www.konstmuseum.goteborg.se

Sociala medier: bloggar/vloggar

<https://www.svt.se/kultur/medier/hogst-diskutabelt-om-det-man-mater-ska-kallas-makt-eller-inflytande>
<https://www.svt.se/kultur/medier/de-har-mest-makt-pa-sociala-medier>

Sociala medier: Twitter

Donald J. Trump @realDonaldTrump · 10h

Just watched a very insecure Oprah Winfrey, who at one point I knew very well, interview a panel of people on 60 Minutes. The questions were biased and slanted, the facts incorrect. Hope Oprah runs so she can be exposed and defeated just like all of the others!

53K

22K

92K

Sociala medier: Bilddelningssajter

Land of mutant daisies: Flowers grow strangely near site of Fukushima nuclear power plant where massive tsunami caused one of the worst nuclear disasters in history

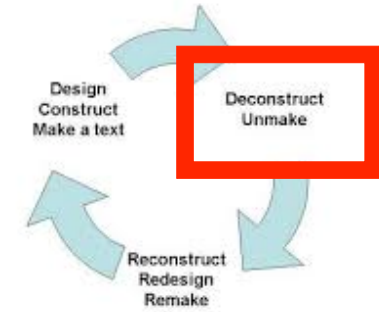
- Deformed daisies are growing near the Fukushima nuclear plant in Japan
- The plants have been blooming with double flowers and up to four stems
- Four years after the nuclear meltdown the area is still affected by radiation
- A Japanese Twitter user from a nearby city tweeted the images

By [MARTHA AZZI FOR DAILY MAIL AUSTRALIA](#)

PUBLISHED: 09:05 GMT, 23 July 2015 | **UPDATED:** 18:34 GMT, 23 July 2015

Sociala medier: Bilddelningssajter

News > Science

Mutant daisies found near Fukushima nuclear disaster may have nothing to do with radiation

Horticultural experts believe they may have undergone 'fasciation'

Lizzie Dearden | @lizziedearden | Thursday 23 July 2015 15:56 BST

Click to follow The Independent Online

The flowers were photographed in Nasushiobara, near Fukushima in Japan [Twitter/@san_kaido](#)

The strange discovery of mutated flowers near the site of the Fukushima nuclear disaster may have nothing to do with radiation at all, experts have claimed.

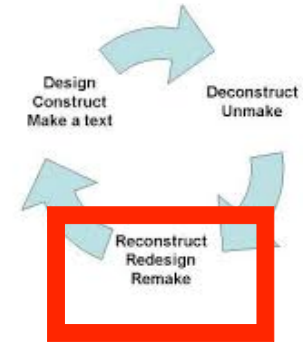
Many people dismissed photos of the daisies as fake when they emerged on social media but botanical experts say there is a logical explanation for their bizarre appearance.

A Twitter user called San Kaido photographed the flowers in Nasushiobara city in May, showing them with multiple stems, conjoined centres and oddly-shaped petals.

Föreläsningar/filmer och dyl.

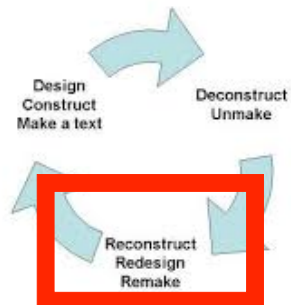
*4. Design/omdesign av text –
att göra sin röst hörd*

Fanfiction

VOLDEMORT
ORIGINS OF THE HEIR

Sociala medier #jagärhär

Administrator · 26 min

👏👏 GEMENSAM AKTION 👏👏

Dagens admin [Andrea](#) och Robert drar igång dagens första (GA) Gemensamma aktion.

Vi behövs för att balansera och nyansera samtalstonen. Vi ska INTE försvar gärningspersonen!

Det handlar om den pojke som sköt en snöskottare i Malmö med flera skott i huvudet som förra veckan rymde han från SIS-hemmet där han avtjänade sitt straff har nu gripets för att ha kidnappat en 16-åring i Västerhaninge i helgen.

Här är länken till kommentarsfältet

<https://www.facebook.com/124292684247609/posts/2341286315881557/>

Skriv din kommentar i det kommentarsfält som vi länkar till här i inlägget. För att vi ska kunna förändra något måste diskussionen ske utanför gruppen, i de kommentarsfält som vi länkar till, det är där vi stoppar hatet och nyanserar debatten.

Skriv vad du själv tänker och tycker. Vi har bara en enda viktig regel och det är att vi inte sprider fördomar, hat, skvaller eller rykten. Vi är inte heller föraktfulla eller nedlåtande mot andra människor. Istället visar vi med våra ordval att vi står för öppenhet, respekt och det goda samtalet.

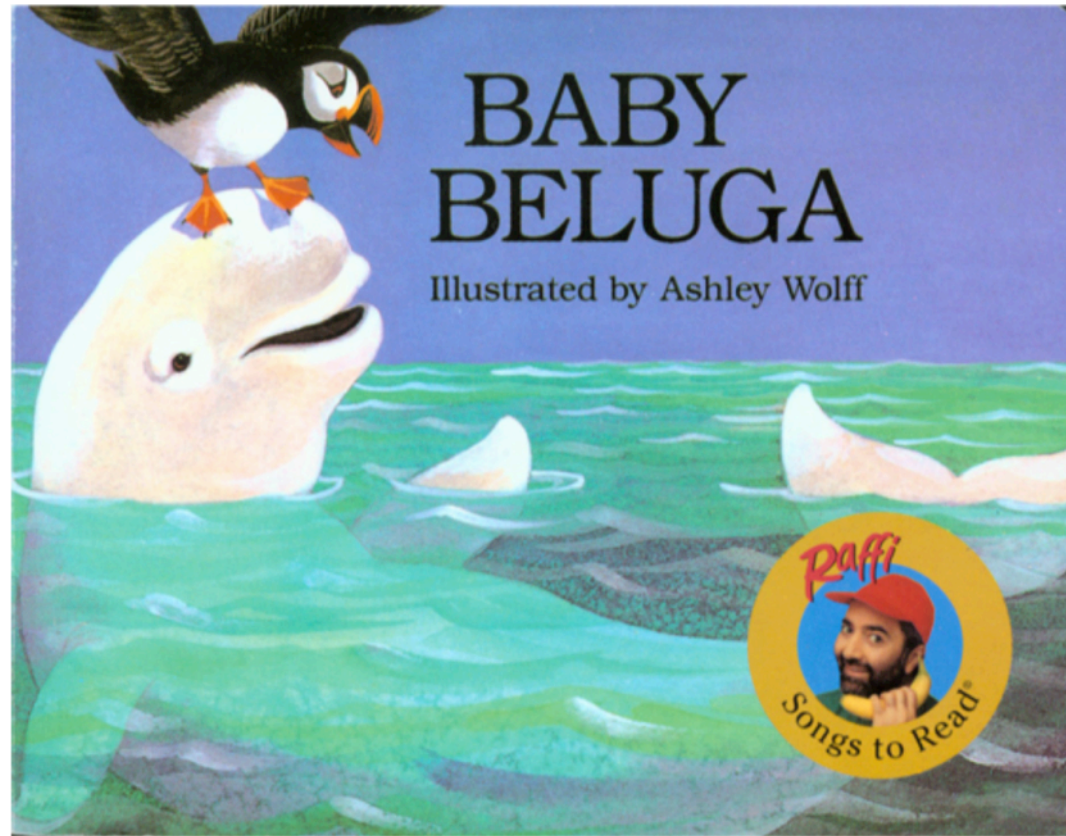
Skriv gärna egna kommentarer. Även när vi svarar någon så gör vi det som en egen kommentar och inte ett svar. Annars hittar vi inte varandra och kan inte heller "gilla upp varandra" i flödet.

Tillsammans har vi möjligheten att nyansera och balansera detta kommentarsfält.

Håll inte tyst - håll ihop!!

Nu kör vi !!!❤️❤️👏👏❤️❤️

Baby Beluga

Baby Beluga

fri
lycklig
trygg
säker
har roligt
i farten
nöjd och belåten
plaskar runt och har roligt

i fara
inte säker
behöver hjälp
sjuk
döende
maktlös
skadad
hungrig
rädd

Barnens version

Baby Beluga in the deep blue sea

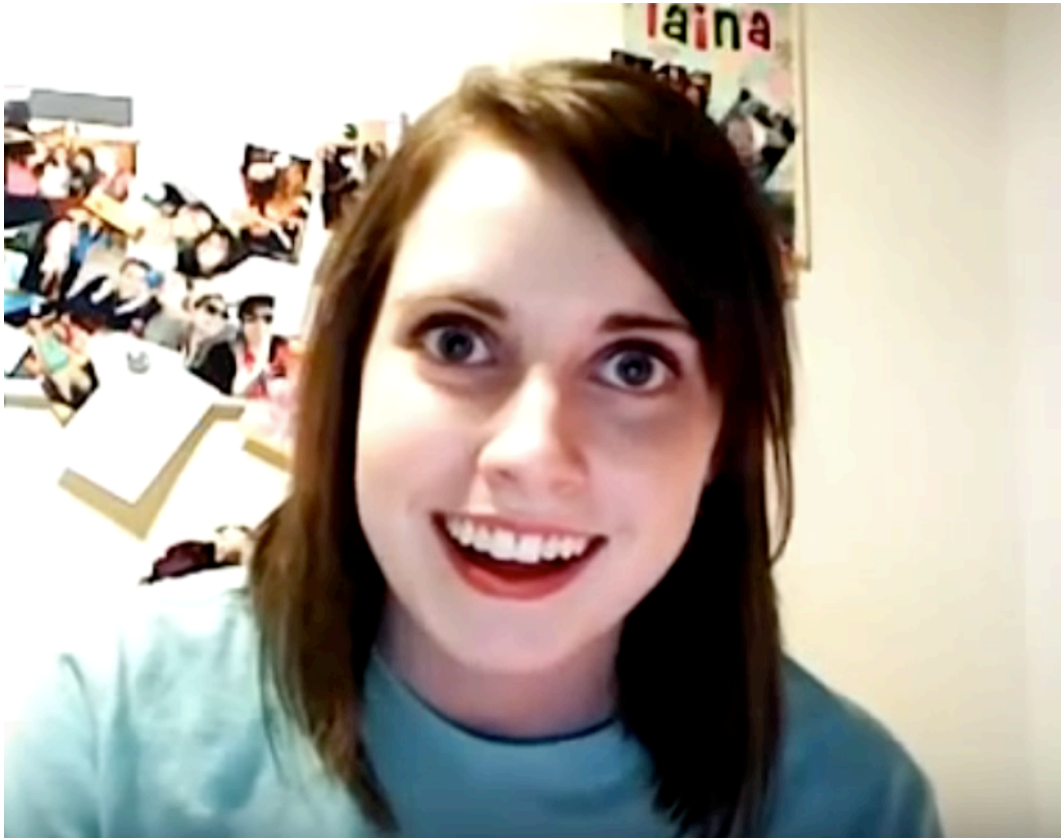
Please help us so we can be
The garbage in the water
Doesn't let us be free
Please save us from this pollution.
Baby Beluga, Baby Beluga
Is the water safe?
Is the water clean
For us to live in?
[...]
Please save us from this pollution”

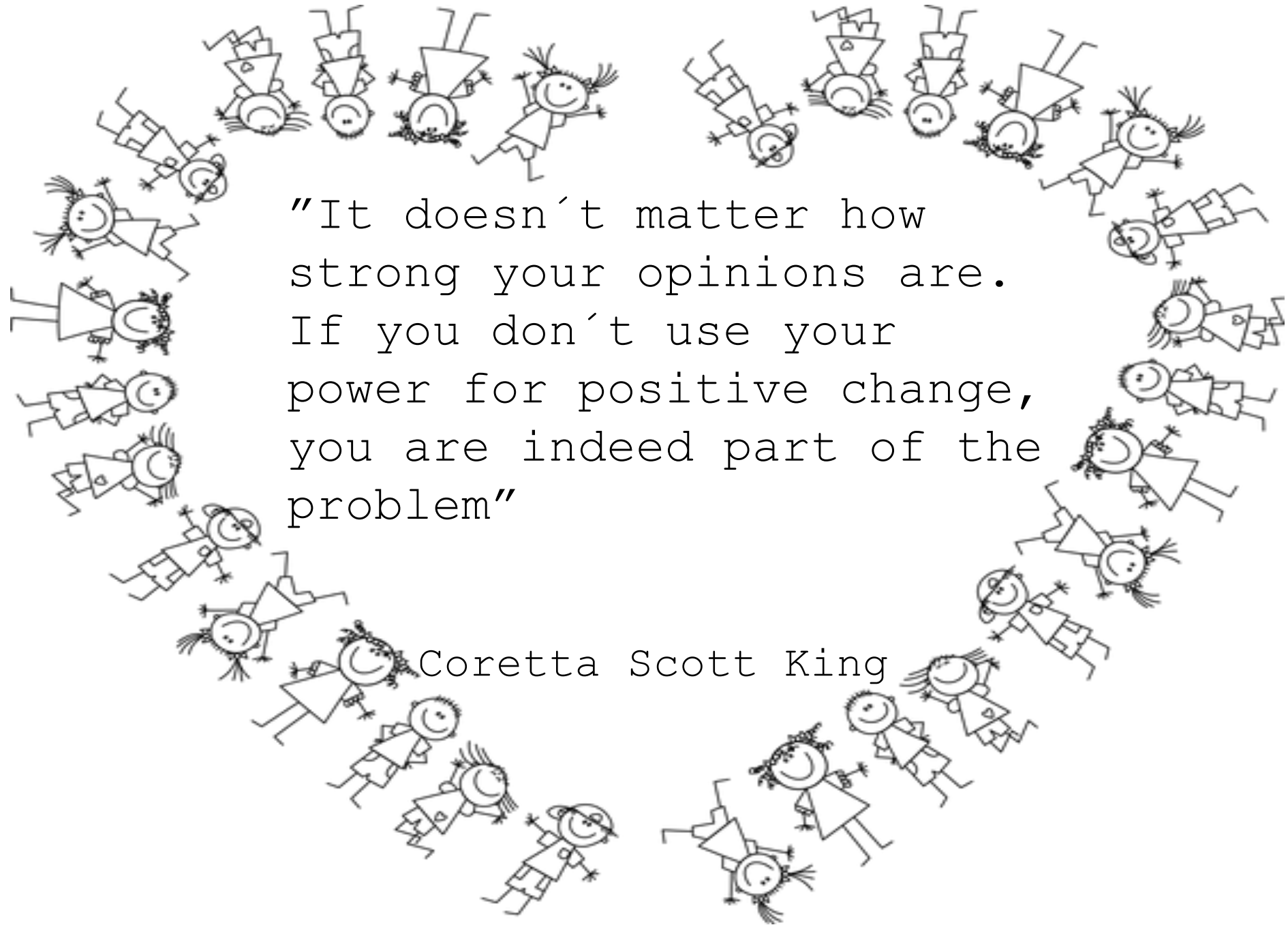
(Vasques 2004:116).

Baby Beluga i havets blåa djup

Snälla, hjälp oss så att vi kan leva
Avfallet i vattnet
Låter oss inte bli fria
Rädda oss från att förgiftas.
Baby Beluga, Baby Beluga
Är vattnet säkert?
Är vattnet rent nog
För oss att leva i?
[...]
Snälla, rädda oss från att förgiftas.

Memes

"It doesn't matter how strong your opinions are. If you don't use your power for positive change, you are indeed part of the problem"

Coretta Scott King

TACK!

Referenser

- Bagga-Gupta, S., Evaldsson, A-C., Liberg, C., & Säljö, R. (2010). *Literacy-praktiker i och utanför skolan*. Malmö: Gleerups.
- Freebody, P., & Luke, A. (1990). Literacies programs: Debates and demands in cultural context. *Prospect: An Australian Journal of TESOL*, 5(3), pp. 7-16.
- Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. New York: Continuum.
- Hinrichsen, J., & Coombs, A. (2014). The five resources of critical digital literacy: a framework for curriculum integration. *Research in Learning Technology*, 21:21334.
- Janks, H. (2010). *Literacy and Power*. London: Routledge
- Jenkins, H. (2012). *Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture*. London: Routledge
- Newell, GE., Beach, R., Smith, J., & VanDerHeide, J. (2011). Teaching and Learning Argumentative Reading and Writing: A Review of Research. *Reading Research Quarterly*, vol 46(3).
- Skolverket (2017). Få syn på digitaliseringen på grundskolenivå.